

Datum
2023-01-25**Diarienummer**
M-2023-13Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Antagande av behovsutredning för miljö- och stadsbyggnadsnämnden för åren 2023–2025

Ärendet

Ärendet avser antagande av behovsutredning för åren 2023–2025.

Denna behovsutredning utreder hela tillsynsmyndighetens tillsynsbehov för åren 2023–2025 utifrån myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta en treårsperiod och ses över vid behov och minst en gång per år. Utredningen omfattar även myndighetens ansvar enligt kemikalielagstiftningen, strålskyddslagen, tobakslagen samt lagen om sprängämnesprekursorer.

Behovsutredningen beskriver även kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen under åren 2023–2025.

I behovsutredningen framgår även nämndens arbete med bland annat anmälningar, ansökningar enligt beskriven lagstiftning, övergripande arbete, remissarbete, administrativt och strategiskt arbete.

Utredningen är underlag för nämndens arbete med tillsyn enligt miljöbalken samt kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastställer föreslagen behovsutredning för 2023–2025.

Bakgrund

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse minst en treårsperiod och den ska ses över årligen eller efter behov. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn.

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen efterlevs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan.

Datum
2023-01-25**Diarienummer**
M-2023-13Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Kraven på kontrollen finns bland annat i Europaparlamentets och Rådets förordning nr 882/2004.

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken som Naturvårdsverket tillsammans med de centrala tillsynsvägledande verken tagit fram (Folkhälsomyndigheten, Jordbruksverket, Havs- och vattenmyndigheten, Energimyndigheten, Socialstyrelsen och Svenska kraftnät) har nämnden att förhålla sig till. Den nationella strategin syftar till att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn.

Strategin innehåller sju tillsynsområden (Avfall, Förorenade områden, Hälsoskydd, Kemikalietillsyn, Miljöfarlig verksamhet, Naturtillsyn och Vattenverksamhet). Vart och ett av dessa har inringade fokusområden med tillhörande preciseringar kopplade till sig. Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen. Förutom att peka ut viss tillsyn under perioden lyfter strategin också fram andra åtgärder som stärker fokusområdena, exempelvis tillsynsvägledning.

Från och med årsskiftet 2022/2023 omfattar den nationella tillsynsstrategin en period om fyra år, berörd period är därmed 2022–2025. Översynen med anledning av tidsutdräkten kommer att pågå fram till sommaren 2023. Inom några av fokusområdena kan nya aktiviteter och åtgärder tillkomma. Tillsynsstrategin kan även utökas med ett eller ett par nya fokusområden. Detta kommer att beaktas i nästa års behovsutredning.

Inom varje fokusområde finns det sedan förslag på tillsynsaktiviteter. Formellt behöver myndigheten inte göra de föreslagna aktiviteterna men måste i sin tillsynsplan förhålla sig till dem och motivera varför man inte anser sig behöva göra dem. Likaså kommer Naturvårdsverket i sina årliga inrapporteringar fråga vad nämnden har gjort och myndigheten ska ha synnerliga skäl för att inte följa strategin.

Det övergripande syftet med en behovsutredning är att åskådliggöra det sammanvägda behovet av tillsyn för att klara uppdraget enligt lagstiftningen och främja en hållbar utveckling. Behovsutredningen redogör för det sammanlagda behovet av resurser, det vill säga behovet av resurser för såväl operativ tillsyn, förebyggande information, prövning och administrativt arbete. Behovsutredningen omfattar samtliga av nämndens åtaganden inom tillsyns- och kontrollområdet, både tillsyn, övrig ärendehandläggning och tillsynsrelaterat övergripande arbete.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken har beaktats i behovsutredningen. I bilaga 1 i behovsutredningen redovisas nämndens arbete utifrån fokusområdena i den nationella tillsynsstrategin. Nämndens arbete med till exempel fastighetsägartillsyn och arbetet med förorenade områden ligger i framkant inom ramen för den nationella strategin. Sammantaget är nämndens tillsynsarbete i fas med den nationella tillsynsstrategin.

Datum
2023-01-25**Diarienummer**
M-2023-13Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström**Bedömning av resurser**

Antal ordinarie tjänster på miljöavdelningen var 2022 nio medarbetare inklusive miljöchefen. Den nya miljöbalkstaxan som gäller från januari 2022 medger högre intäkter inom såväl hälsoskydd- som miljöskyddsområdet. De ökade intäkterna möjliggör en nödvändig utökning med en inspektörtjänst. Detta anges i beslutad budget för 2023–2025. Därmed kommer antalet personalresurser under 2023 och framåt att vara tio medarbetare inklusive miljöchefen.

Utredning pågår om utökning med en nödvändig administratörstjänst på miljöavdelningen. På sådant sätt kan tid frigöras från inspektörerna, så att de kan fokusera på sin tillsyn. Noggranna ekonomiska beräkningar och bedömningar krävs som helhet inom miljö- och stadsbyggnadskontoret för att möjliggöra en sådan tjänst i en tid då intäkterna totalt sett för kontoret riskerar att minska i ett mer ansträngt ekonomiskt läge.

Den planerbara tiden för en resurs i behovsutredningen baseras på SKR:s modell för beräkning av planeringsbar tid. En heltidsanställd i Danderyds kommun har en teoretisk, faktisk arbetstid på 1 950 timmar per år. När personlig tid (utbildning, semester, sjukdom, vård av barn, mm) är borträknad kvarstår 1406 timmar planeringsbar tid.

Under 2023 bedöms bortfall om 1288 timmar på grund av personalvakanser. En medarbetare slutar i januari och ersätts i mars och en annan medarbetare slutar i början på mars, rekrytering efter denna pågår för närvarande. Därmed finns det en osäkerhet gällande bedömning av vakans i tid då rekryteringen kan dra ut på tiden och tidsutdräkten är beroende på uppsägningstid för slutkandidat. Vad gäller den extra tillsatta tjänsten inom miljöbalkstillsynen beräknas denna resurs kunna börja arbeta i juni. Detta är förstås avhängt av när kandidaten kan tillträda och om rekryteringen sker enligt plan.

Under kvartal 1 2023 finns utrymme för en särskild visstidsanställd livsmedelsinspektör, som har haft en visstidsanställning under hösten 2022. Detta tillsammans med ovan beskrivna vakanser medför den totala planerbara tiden till 13 164 timmar för 2023.

Två ordinarie medarbetare är livsmedelsinspektörer, men en medarbetare arbetar i hög grad med övergripande arbete i form av systemförvaltare av ärendehanteringssystemet Ecos 2 och webbredaktör. Resterande medarbetare är miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Medarbetare inom miljö- och hälsoskydd arbetar även med miljöfrågor i fysisk planering och miljöövervakning.

Det bör framhållas att marknaden för miljö- och hälsoskyddsinspektörer är god och att det för närvarande pågår en stor personalflyttning i regionen. Rollen är därmed svårrekryterad. Miljöavdelningen är starkt påverkad av de kraftiga personalomsättningar som har skett under 2021 och 2022. Inom hälsoskydd finns en personalvakans sedan november 2022 och den nya inspektören tillträder i mars 2023. Behovsutredningen utgår ifrån en schablontid för tillsynen och denna tar inte höjd för individuella förutsättningar med tanke på individens förutsättningar att klara sina arbetsuppgifter. Denna behovsutredning har dock tagit höjd för mer inläsning i sakfrågorna än tidigare

Datum
2023-01-25Diarienummer
M-2023-13Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

och mer samsyn inom miljöbalkstillsynen, men de individuella behoven är trots detta svårbedömda.

Resursernas arbetsfördelning

I tidigare behovsutredning framkom att det inte fanns balans rörande behov av resurser och bedömd tid för tillsyn m.m. enligt miljöbalken och kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen samt den omfattande tiden för övergripande tillsynsrelaterat arbete för åren 2022–2024. I denna behovsutredning finns en ytterligare resurs inom miljöbalkstillsynen medräknad. Detta medför att det är balans mellan den bedömda tiden och avdelningens resurser.

Personalrelaterade händelser såsom uppsägningar, deltidstjänster, personalvakansernas omfattning och långtidssjukskrivningar, kommer att påverka möjligheten att arbeta i enlighet med behovsutredningen och därmed progressen inom tillsynen och kontrollen.

Det är viktigt att framhålla att behovsutredningen är en bedömning utifrån nu kända förhållanden, utredningen per se tar inte hänsyn till individuella förutsättningar att utföra arbetsuppgifterna och stora oförutsägbara händelser som kräver mycket resurser eller andra arbetssätt. Därtill har avdelningen haft underskott på resurser under de senaste två åren och har haft en mycket omfattande personalomsättning, vilket också kan komma att påverka avdelningens möjlighet att arbeta i enlighet med behovsutredningen. Det finns utrymme att delta i samverkansprojekt och bedriva projektinriktad tillsyn i högre grad under åren 2024 och 2025. Tid för detta har därför bedömts inom ramen för tillsynen enligt miljöbalken 2024 och 2025.

Nedan följer en sammanställning över behovsutredningens olika områden.

Behovsutredningens områden	Bedömt behov 2023 (timmar)	Bedömt behov 2024 (timmar)	Bedömt behov 2025 (timmar)
Livsmedelskontroll	2087	1685 ¹	1872 ²
Tillsyn och ärendehandläggning enligt miljöbalken, plan- och bygglovsfrågor, naturtillsyn och miljöövervakning	6866	7222	7150
Övergripande tillsynsrelaterade uppgifter	4265	5165	5055
Totalt behov (timmar)	13 218	14 072	14 077
Årsarbetskrafter	9,4 ³	10,0 ⁴	10,0 ⁵

¹ Denna post är ytterst osäker p.g.a. omklassning av livsmedelsverksamheter till 2024

² Se not 1

³ Denna siffra är baserad på en osäker bedömning gällande omfattning av personalvakanser

⁴ Denna uppgift är osäker med anledning av resultatet av omklassning av livsmedelsverksamheter

⁵ Se not 4

Datum
2023-01-25**Diarienummer**
M-2023-13Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström**Kontroll- och tillsynsplan**

Mer precis styrning av miljö- och stadsbyggnadsnämndens tillsyn för året 2023 görs för livsmedelskontrollen i nämndens kontrollplan och för miljöbalkstillsynen med mera i nämndens tillsynsplan.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektörHelene Boström
Miljöchef

Handlingar som hör till beslutet:

1. Tjänsteutlåtande. Antagande av behovsutredning för miljö- och stadsbyggnadsnämnden för åren 2023–2025
2. Föreslagen behovsutredning för miljö- och stadsbyggnadsnämnden för åren 2023–2025